

Sanjiv

V BRANCE
VLASTA
BURIAN

Ivan Vápenka

Mohar

Archer

Ivan Vápenka
**V BRANCE
VLASTA
BURIAN**

Fotbalová kariéra krále komiků

Mischka

2011

Publikaci věnuji svým nejmilejším ženám

manželce Jitce,
dceři Ladě
a vnučce Barušce

autor © Ivan Vápenka, Praha 2011

grafická úprava © Kameel Machart a Lukáš Münzberger s autorem, Beroun 2011

ISBN: 978-80-87517-24-6

Slovo autora

Král komiků nebyl jen vynikajícím komikem, ale od mlada i vynikajícím a všestranným sportovcem. Nejvíce byl znám jako cyklista, tenista, boxer, jezdec na koni, i malinko jako hokejista, ale nejvíce miloval fotbal a především Spartu.

Poněvadž i já jsem od malička pravověrný Spartan a navíc fotbalové výsledky i řada fotografií z Vlastovy fotbalové kariéry jsou prakticky dokumentované, rozhodl jsem se sestavit ze všech těchto mně dostupných materiálů jakousi fotbalovou mozaiku našeho krále komiků – Vlasty Buriana.

Využil jsem samozřejmě dokumentů z mnoha historických pramenů (je to logické neb jsem v té době co Vlasta exceloval ještě nežil) a ty jsem zde následně shromáždil. Hlavně však uvádím vše na správnou míru neb v řadě publikací, co dosud vyšly, byly mnohé údaje doslova vymyšlené!

Chci rovněž touto cestou co nejupřímněji poděkovat všem přátelům Vlasty Buriana, kteří mně byli přátelsky a nezištně nápomocni.

Děkuji proto pánům Václavu Borečkovi, archiváři Sparty Praha a také Karlu Zuskovi, archiváři Slávie Praha, panu Janu Čapkovi z fotbalového oddílu SK Slavia Praha – odboru přátel, dále Jaromíru Farníkovi, badateli a sběrateli všeho o kabaretních umělcích, Ing. Vlastimilu Kristlovi, vnukovi Vlasty Buriana za poskytnuté fotografie, paní Jaroslavě Jelínkové z Humpolce za upřesnění rozhodování Vlasty u nich doma.

Za zapůjčení archivních fotografií z návštěvy Vlasty Buriana v Kamenici nad Lipou v roce 1943 a zároveň za pomoc při jejich dohledávání Štěpánu Kučerovi, JUDr. Tomáši Mádlovi, Lence Slunečkové, PhMr. Josefu Švarcovi a Ivaně Švarcové, Anně Hronkové, Petru Tučkovi, Josefu Hronkovi ml. (synovi Sparťana Hronka), Ing. Miroslavu Nováčkovi, Evě Zikmundové a Josefu Luňákovi. Zároveň děkuji i starostovi města Kamenice nad Lipou Ing. Ivanu Pfaurovi za vstřícnou spolupráci při pojmenování zdejšího stadionu na Stadion Vlasty Buriana.

Všem, i těm nejmenovaným, ještě jednou upřímně díky

Ivan Vápenka

Prolog ...

„Stály prý nade mnou tři sudlice, ne: sudice. A doma vyprávěli, že ta první mi darovala sedlo, druhá **kopací míč**, ale třetí, jak se ke mně schýlila, strašně se rozesmála, až začala škytat i slzet a nemohla ani slovo vyřknout. Nikdy jsem se ani od kartářek nedozvěděl, proč se tolik rozřehtala a co mi vlastně chtěla pro život darovat.“

Vlasta Burian

Ze žižkovských plácků na Spartu...

Na Žižkov, který v té době ještě nebyl součástí Prahy, se Burianovi přestěhovali z Liberce 5. května 1901 a to bylo Vlastíkovi pouhých deset let. Jako každý správný žižkovský kluk pak na volných pláčkách čtval se stejně starými kluky fotbal.

Denně proháněli hadrák u starého židovského hřbitova na Žižkově, na plácku zvaném Melandrovka. Tehdy tam chodíval i hubený mládenec v krátkých kalhotách s orlím nosem – mladý Vlasta. Obvykle přijel na kole, které si dal za branku označenou dvěma kameny a spoustou kabátů. Vynikal dravostí a během, měl bleskurychlý nástup a běda, dostal-li gól, to přímo zuřil... Na žižkovském plácku se všichni kluci domnívali, že takový zázračný brankář bude co nejdříve chytat za velký klub.

Později „Jako sedmnáctiletý jsem začal hrát v žižkovském klubu Saturn. To byl kroužek, který se pouštěl do fotbalových bitek o primát Žižkova se všemi okolními fotbalisty. Byl to klub proslulý a možná, že by ještě dnes porážel za odpoledne Slavii i Spartu, kdyby jeho konec nebyl osudem všech slavných žižkovských sportovních klubů.“ Tak kdysi vzpomínal sám Vlasta Burian na své fotbalové začátky a pokračoval: „Chystali jsme se jednou na Vendelínce porazit výkvět vinohradských plácků AFK. Před zahájením zápasu se na hřišti objevil elegantně oblečený pán, pozdravil, což už v nás vzbudilo ohromný respekt, hodil na zem balík s kopačkami a s novým míčem a bez jakéhokoliv úvodu spustil: „Kluci, kdo chce hrát za Slavoj Žižkov, ať se obuje a já si vás vyzkouším hned teď na místě.“ Byly to tenkrát první kopačky, které si Vlasta vyzkoušel a na své první přetažení do klubu, kde nastoupil po nejlepším žižkovském brankáři všech dob Klapkovi, byl náležitě pyšný a hrdý.

„Ve Slavoji jsem chytal tak dlouho, až jsem si jednou šel k ševci Pomahačovi pro podražené boty. Pan Pomahač byl dlouholetým předsedou Slavoj Žižkov a právě u něho v dílně seděl mezinárodní sekretář Sparty Ferdinand Scheinost. Toho jsem již dobře znal, neb mně dával volňásky na zápasy Sparty, a najednou mně povídal: „Tak se mi zdá Vlastíku, že v těch podražených botách už na Slavoj nepůjdeš.“ Měl pravdu. Slavoji za mně vyplatil sto korun odstupného a já si to v neděli s panem Scheinostem šlapal na spartánské hřiště.“ Burian už měl na Spartě řadu dobrých kamarádů, se kterými se setkával v místní kantýně, kterou vedla paní Pešková, maminka Káďi.

Někteří historikové neustále uváděli, že Burian hrál ještě v dalších dvou žižkovských klubech Unionu a Viktorce, než přestoupil do Sparty, ale sám Vlasta Burian se ve svých vzpomínkách **nikdy** o nich nezmiňoval.

„Nalezli jsme brankáře, jakého jsme již dlouho neměli!“ To prohlásil kapitán mužstva Sparty Vaník po přátelském zápase s vinohradským Meteorem v létě 1914, kdy řada Sparťanů musela narukovat ke svým plukům a chyběl brankář. Burian se zapřísahal, že již v brance hrál, přesto ale jeho tvář komika vzbuzovala pochybnosti. Po zápase Vaník nevycházel z nadšení a tak se z Vlasty stal skutečný brankář prvního mužstva.

Jak plynula léta 1914 – 1922

■ 1914 – Zleva:
K. Koželuh, Káďa,
Karlík, Peka,
Feller, Vaník,
Fivébr, Ruth,
F. Hojer, Burian,
Hušek a Šterz

V derby slavných S nastoupil celkem pětkrát:

12. zápas 28. září 1914

přátelsky Slavia – Sparta 0 : 3 (0 : 1), hřiště Slavie na Letné
4 000 diváků, góly: Káďa, Feller a K. Koželuh
Sparta: Burian, A. Hojer, Peka, Hušek, Fivébr, Káďa,
K. Koželuh, Feller, Vaník, Ruth a Semerád

13. zápas 25. října 1914

přátelsky Sparta – Slavia 0 : 1 (0 : 0), hřiště Sparty na Letné
3 300 diváků, gól: Prošek
Sparta: Burian, A. Hojer, Peka, Hušek, Fivébr, Káďa,
K. Koželuh, Feller, Vaník, Ruth a Semerád

14. zápas 3. dubna 1915

přátelsky Slavia – Sparta 0 : 1 (0 : 0), hřiště Slavie
6 000 diváků, gól: Vaník

Sparta: Burian, F. Hojer, Fischer, Hušek, Fivébr, Káďa,
K. Koželuh, Feller, F. Koželuh, Vaník a Ruth

15. zápas 2. května 1915

přátelsky Sparta – Slavia 4 : 0 (2 : 0), hřiště Sparty
2 000 diváků, góly: Feller 2, Plaček a Vaník
Sparta: Burian, Hušek, Fischer, Ruth, Fivébr, Káďa, Vorlíček,
Feller, F. Koželuh, Vaník a Plaček

16. zápas 7. listopadu 1915

mistrovsky* Slavia – Sparta 5 : 1 (2 : 1), hřiště Slavie
2 000 diváků, góly: Prošek 4, Bělka – F. Koželuh
Sparta: Burian, Weissner, Fischer, Šašek, Fivébr, Červený,
Reisenzahn, Feller, F. Koželuh, Vaník a Komeda

** mistrovský zápas tzv. válečného mistrovství nařizené klubům ČSF
(pouze však jen Praha)*

■ 1914 – Zleva: ?, Fivébr, K. Koželuh, Káďa, A. Hojer, Vaník, Burian, Feller, Ruth, Peka, Semerád a Fanta. (Za Ruthem se ukrývá Hušek před vojenskou policií) – před 12. zápasem S : S

■ 1916 – Zleva: ?, Šašek, A. Janda-Očko, Fivébr, Reiszszahn, Feller, Vaník, F. Janda, K. Koželuh, F. Hojer, Šroubek, Šraml (v civilu) a Burian – před zápasem na Viktorce Žižkov (5 : 2)

Ve druhé polovině války, přesně 13. května 1917, získala Sparta pozemek, na němž zbudovala stánek, který se definitivně stal sídlem klubu. Byl několikrát rekonstruován, ale hraje se na něm dodnes.

Po I. světové válce se Vlasta zase vrátil do Sparty, ale hrál již jen občasně, neboť mu jeho divadelní kariéra více nedovolovala.

Období Vlasty Buriana ve Spartě se dá rozložit do dvou časových úseků: 1914 – 1916 a 1918 – 1922. Jen v sezóně 1917 přestoupil načerno do Viktorie Žižkov.

Vlasta Burian sehrál za Spartu 78 zápasů, z toho 1 mistrovský:

1914	1915	1916	?
13	25	39	1

Kompletní přehled všech jeho utkání ve Spartě však dnes už nikdo nezpracuje, neboť při požáru tribuny 10. 4. 1934 shořela veškerá písemná dokumentace do té doby.

Vlasta Burian, v roce 1924 fungoval jako vedoucí I. a II. mužstva, kde je na obrázku na následující straně mezi svými dobrými hochy a pravověrnými Spartaňany.

■ 1922 – *Nahoře zleva: Novák, Špindler, Dvořáček, Peyer, Káďa a Bohata* | *Uprostřed zleva: Hojer, Burian, Pilát, Perner, Janda-Očko, Červený, Sedláček a Tichý* | *Sedící zleva: Pospíšil, Hajný, Tožička, Steiner, Kopřiva, Štěpán, Meduna, Kocourek, Ulrich a Müller*

■ 1924 – *Nahoře zleva: Meduna, Poláček, Kudrna, Kopřiva, Hochman, Šimonek, Štěpán, Steiner, Šáňa*
Uprostřed zleva: Ekert, Klicpera, Šaler, Červený, Káďa, Rektory, Žďárský, A. Hojer, Burian
Sedící zleva: Rorejs, Dvořáček, (dítě), Stříbrný, Saxl, Rezek, Kolenatý, Priboj, Fallada

1925 – Sparta a jeho hráči věnovala svému bývalému spoluhráči a mecenáši k jeho jubileu pamětní vlajku, podepsanou všemi kolegy: Na vlajce, na které vedou znak Sparty, je text: MILÉMU PŘÍTELI K JMENINÁM VĚNUJÍ, a dále jsou vyšita jména jako – Hochman, Červený, Poláček, Káďa, Hojer, Kolenatý, Steiner, Dvořáček, Meduna, Kopřiva, Perner, Sedláček, Hajný a další.

Pro zajímavost uvádíme tabulku všech zápasů prvního mužstva Sparty v době jeho působení.

rok	zápasy	vítězství	remízy	prohry	poměr branek	soutěž
1914	50	45	3	2	267 : 34	Pohár dobročinnosti
1915	33	30	2	1	163 : 22	Válečné mistrovství nařízené klubům ČSF (pouze Praha)
1916	43	37	4	2	222 : 47	dále jen nevýznamná přátelská či turnajová utkání
1918	40	33	2	5	154 : 42	dtto
1919	37	33	1	3	154 : 29	Mistrovství Středočeské župy fotbalové (ČSF)
1920	55	51	4	0	204 : 29	dtto
1921	63	54	5	4	269 : 59	dtto
1922	55	42	4	9	163 : 80	dtto

Brankář...

Když začal Vlasta chytat za Spartu, působil v brance jako starý profík a jako dlouhému brankáři mu vyhovovaly vysoké střely. Naopak „Achillovou patou“ byly přízemní, do rohu umístěné míče. Za výbornými beky a záložníky měl Burian v brance málo práce, ale i tak mohl vyniknout. Často se neváhal vrhnout pod nohy soupeře.

V brance byl Vlasta oblečen ve svetru a čepici a zdál se být ušatější a nosatější než skutečně byl. Byl také „daltonista“, jak sám svou oční barvoslepost důležitě a vědecky nazýval. A tak si ho, především malí diváci za brankou dobírali: „Vlasto, rudí jsou ti tmaví...“ Vždy je se smíchem odháněl, ať jdou domů psát úkoly.

■ Ilustrace E. A. Longena
v knize „Král komiků“, nakl.
Adolf Synek, Praha VII, (1927)

■ Kresby: František Tichý (1920) a Karel Šmíd (1981) / Fota: z období Burianovy XI.

■ Nejstarší dochovaná fotografie Vlasty v brance (1915), vpravo kresba Josefa Lady (1920)

Vlasta Burian neměl schopnost přizpůsobit se kolektivu a tak měl-li ve fotbale nalézt sám pro sebe uplatnění, bylo to jedině v brance. Tam si „velel sám sobě“ a tam jedině mohl předvádět co umí. A uměl toho hodně: Byl vysoký, mrštný, měl dlouhé ruce, bystrý postřeh a odhad situace, vlastnosti, které prakticky denně všude uplatňoval a tak ho byla i plná branka.

■ Vlasta Burian opět jednou v roli brankáře A. C. Sparty (SPARTA – všesportovní ilustrovaný týdeník č. 38 / r. II., 21. září 1923), archiv Sparty Praha

Sport a především fotbal ve fotbalové brance bral Vlasta Burian vždy velmi vážně a vše emotivně prožíval.

■ *Momentka ze hry, kdy je Vlasta v obranné akci (zápas v Kolíně)*

■ *Brankář bedlivě sleduje dění na hřišti*

Řada jeho filmových diváků se domnívala, že jeho excesy fotbalového brankáře jsou pouze nějakou jeho legráckou, nebo že šlo jen o hec. Byl to však jejich veliký omyl! Vlasta chytal vynikajícím a kdyby svůj čas nemusel dělit mezi hřiště a kabaretní podia, jistě bychom jeho jméno četli v hvězdné galerii Železných Sparty, odkud byl tehdy jen skok do státní reprezentace.

■ *Od shora dolů: Skvělý brankařský zákrok a výkop od branky (Poděbrady 1931)*

Řekli o něm:

Cestovatel a spisovatel **Frank Alexander Elstner**: „Fajn chlap. Ve fotbale byl skutečné eso. Troufám si tvrdit, že z něho mohl být druhý Plánička.“

Slávista a spoluhráč v Burianově XI. **Emil Seifert**: „Byl to dobrý a mrštný brankář.“

A ještě jedna skutečná příhoda:

Bylo to v roce 1915, kdy se hrálo pohárové utkání mezi Spartou a Unionem Žižkov. V normálním čase zápas skončil nerozhodně a muselo se prodlužovat. Vlasta už měl v té době vystupovat na podiu v kabaretu. Nemohl však opustit své spoluhráče a když Sparta vstřelila branku, již to vypadalo na vítězství, ale těsně před koncem nařídil rozhodčí proti Spartě penaltu. Přihlízející Spartané propadli zděšení a hned slibovali, že Vlasta dostane vše co bude chtít, jen jí musí chytit! Trestný kop, který letěl k tyči, Vlasta skutečně chytil a utkání hned skončilo. Burian se sháněl po „mecenáších“, ale těm už byl konec někde mimo hřiště. A tak jedinou odměnou mu byla jen Hašlerova výpověď z Kabaretu Rokoko, které v té době již bylo zavřené!

Vlasta si o konci své brankařské kariéry zavzpomínal: „V mojí XI. jsem se zápasem s Prahou VII. rozloučil s aktivní brankářskou činností. Pak jsem si „zachytil“ ještě několik měsíců jako brankář v Navoněné primadoně, ale to už bylo jen – na jevišti.“

O své fotbalové činnosti tehdy Vlasta Burian prohlásil:

„... hrát v neděli v brance Sparty, slyšet potlesk bariér, to bylo pro mne větším požitkem, než kdyby mě každé nedělní odpoledne zanesli v kabaretu vavřínovými věnci...“

Vlastovy „čertoviny“ prováděné spoluhráčům a přátelům...

Paní Peškové ve spartánské kantýně se naprováděl Vlasta nespočet čertovin. Jednou z nich byla i ta, jak spolu s Tondou Hojerem zlikvidovali „hlavní knihu“ svých dluhů tak, že dveře, na které paní Pešková „sekeru“ obou psala křídou, výmuli z pantů a odnesli jí v dešti na hřiště.

Další čertovina, prováděná Vlastou paní Peškové, je popsaná ve vzpomínce Káďi.

Všichni jistě známe film „To neznáte Hadimršku“. A jak vznikla ta Hadimrška. Samozřejmě v tom měl prsty Vlasta. Spoluhráč Fivébr byl velký chovatel akvarijních rybiček. Jednou mu Vlasta, opět s Tondou Hojerem, přinesl „vzácné“ rybičky s červeným bříškem. Fivébr byl ve svém živlu a nadšeně prohlašoval, že takovéto rybičky dosud nikdy neviděl. Protože jako znalec tyto rybičky neznal, zeptal se Vlasty co je to za druh. Ten tajuplně odpověděl, že to jsou „hadimršsky“. Fivébr si je odnesl domů, ale hned druhý den mu lekly. Bříška docela obyčejných rybiček byla totiž namalovaná červenou anilínovou barvou.

Vlasta nikdy neopomněl provést nějakou čertovinu. Jednou na zájezdu se Spartou kdesi v cizině, když přednesl řeč, provolal hostitelům třikrát „český sportovní pozdrav“ – „Flintíky, flintíky, flintíky!“

Jaké bylo překvapení mužstva Bohemky, které později domácí klub rovněž navštívilo, a na závěr seriozní

předseda domácího klubu přednesl řeč se zakončením – „Flintíky, flintíky, flintíky!“

(Pozn. autora: Původně však bylo toto provolání interpretováno jako: „Fintičky! Fintičky! Fintičky!“ a myslím si, že toto je správné!)

Tehdy hráči nejezdili po zápase hned domů, ale zůstávali na hotelu. Po plzeňských zápasech Sparty a Slavie se v hotelu „Na Valdeku“ rozpoutala veliká soutěž, kterou zorganizoval Vlasta. Byly to skoky do světlíku o ceny. Skákalo se do peřin a rozhodovala elegance a efektní dopad. Tyto originální závody, při nichž vyděšené pokojské spínaly ruce, samozřejmě vyhrál, kdo jiný než Vlasta Burian a druhé místo bylo přisouzeno Kádovi.

(Pozn. autora: Jen by mně dnes zajímalo, z kterého patra se do toho světlíku skákalo?)

V Humoristických listech 1927 odpovídal v rubrice „Rady čtenářům“ na jejich otázky. Jak byly vtipné jeho odpovědi svědčí tato odpověď na dotaz:

Pan R. S. z Prahy: Jsem fotbalový profesionál a mám malou gáži. Co mám dělat?

Burian: Kopněte do toho!

Těch legráček, kterými Vlasta osvěžoval své spoluhráče a přátele bylo nespočet a toto byl jen krátký výběr několika z nich.